

pútnický list

ISSN 2644 - 4526

03 / 2020

aktuality a zaujímavosti pútnického turizmu na Slovensku

Katedrála Nanebovzatia Panny Márie v Rožňave

Katedrála, Rožňava

Katedrála Nanebovzatia Panny Márie je najvzácnejšou a najstaršou kultúrnou pamiatkou v Rožňave a sídelným chrámom biskupa Rožňavskej diecézy. Prvý kostol tu začali stavať už niekedy koncom 13.st. ako ranogotickú jednolod'ovú stavbu. O jeho podobe veľa nevieme, nakoľko sa tu ešte nerobil podrobnejší výskum. Vzhľadom na vysokú úroveň nástenných malieb z druhej polovice 14.st., ktoré sa zachovali v Štítniku či Plešivci, sa možno domnievať, že aj rožňavský kostol bol v tomto období vyzdobený podobne kvalitnými freskami. Historici totiž predpokladajú, že aj bez potvrdených privilégii mala Rožňava už koncom 13.st. mestský charakter a ťažba drahých kovov prinášala od 14.st. bohaté výnosy. Zvyšky malieb boli objavené pri rozsiahlej obnove v roku 1930. V tretej štvrtine 15.st. počas bojov s bratríkmi, bol prvý kostol ťažko poškodený a utrpel rozsiahle škody, ktoré boli opravené v 70tych rokoch 15.st. následne sa uskutočnila nákladnej prestavbe, ktorú inicioval ostrihomský arcibiskup Tomáš Bakócz. Takto vzniklo v Rožňave reprezentatívne dvojloďie zaklenuté na tri nosné piliere s priestraným a presvetleným presbytériom. Počas stavebných

prác rozšírili pôvodnú stavbu o severnú Kaplnku sv. Križa, ktorá bola najskôr baníckou kaplnkou a neskôr ju nazvali Bakóczovou kaplnkou. Jej renesančný portál s erbom iniciátora stavby sa považuje za dielo Vincenta z Dubrovníka. Kaplnka bola dostavaná v r. 1518 a staviteľ pochádzal z okruhu Jána z Prešova. Z pôvodného gotického zariadenia sa zachovala iba západná empóra a 10m vysoké kamenné pastofórium majstra Petrusa de Coloa z r.1507. V 16.a 17.st. prešla katedrála viacerými stavebnými úpravami. Striedavo ju vlastnili evanjelici i katolíci. V r.1612 Georg Koch z Annabergu vyhotovil pre chrám nový organ. Jeho stĺpy vyzdobil miestny majster Michal Rubiner. V 17.st. mal kostol šesť oltárov, ktoré sa však do dnešných dní nezachovali. Významný zlom v dejinách kostola i celej Rožňavy prišiel v r.1776, keď bolo v Rožňave zriadené biskupské sídlo, čo bolo podnetom na veľké úpravy chrámu. V r.1776-79 pribudla pri presbytériu vysoká samostatne stojaca murovaná zvonica podľa projektu rožňavského staviteľa Jána Mayera, ktorá nahradila pôvodnú, drevenú. Stala sa výraznou dominantou mesta, príkladom miestneho tzv. gemerského klasicizmu. Portál zvonice ako nový vstup do areálu kostola s mrežovanou bránou zriadili vyzdobili reliéfmi až v 20.st.. Dnes sú v nej umiestnené tri zvony.

Kostol bol po zmene na katedrálu výrazne upravený aj v interiéri a dostal nové vybavenie. V záhrade na severnej strane kostola bola k obvodovému múru pristavaná barokovo-klasicistická Kaplnka sv. Jána Nepomuckého. Hlavný oltár, kazateľnicu a stallá kanonikov vytvorili v tunajšej dielni sochára Jozefa Godeho, syna bratislavského sochára Ľudovíta Godeho, ktorý bol pokračovateľom významného barokového sochára Georga Rafaela Donnera. Hlavný oltárny obraz – **kópia Tizianovho Nanebovzatia Panny Márie** – je novší. Súčasne došlo aj k rozdeleniu Kaplnky sv. Kríža na dve podlažia a objekt sa zmenil na tri samostatné priestory – sakristiu, knižnicu a zimnú kaplnku. V r.1828 pribudol v katedrále bočný klasicistický oltár sv. Ondreja, apoštola, ako aj mramorová klasicistická krstiteľnica. V 19.st. bola katedrála regotizovaná a interiér vymaľovaný veľkoplošnými figurálnymi a ornamentálnymi maľbami predstavujúcimi mariánsky cyklus. V r.1930 vybudovali na južnej strane chrámu murovanú predsieň. Do jej južnej steny osadili pôvodný neskorogotický portál. V r.1936, pri príležitosti storočnice prinesenia ostatkov sv. Neita, sa uskutočnila aj komplexná obnova kostola a bola vybudovaná samostatná kaplnka. Relikvie sa odvtedy nachádzajú nad oltárom kaplnky, v zasklenej rakve. Najznámejšia pamiatka kostola - **obraz Metercie - sv. Anny Samotretej**, znázorňujúci sv. Annu a Pannu Máriu s Ježiškom datovaný do r.1513 od neznámeho majstra s iniciálami L. A.. Má blízko ku dobovému umeniu tabuľovej maľby v nemeckom Sasku. Ide o znázornenie sv. Anny s Pannou Máriou a Ježiškom. Kult sv. Anny do Rožňavy priniesli nemeckí baníci, ktorí ju uznávali za svoju patrónku (na Slovensku je tradičnou patrónkou baníkov sv. Barbora). Nad Ježiškom sa vznáša Duch Svätý v podobe holubice a celkom hore sa nachádza Boh Otec. Na strome hrajú anjeli nebeskú hudbu. V pozadí obrazu sú znázornené spôsoby dobývania a spracovania rúd od zameriavania banského poľa až po odvoz rudy. Predpokladá sa, že znázorňuje hutníctvo a baníctvo v tomto kraji. Obraz je zatiaľ najstarším známym grafickým vyobrazením dobového baníctva v strednej Európe. Časovo stojí na pomedzí neskej gotiky a renesancie a Slovenská národná galéria v Bratislave si obraz zvolila ako hlavnú upútavku na výstavu o renesančnom umení v rokoch 2009-2010. **Relikvie sv. Neita**, rímskeho vojaka a mučeníka, ktorý žil pravdepodobne v 3.st. (pozn. cirkevný sviatok má 16.júna) daroval chrámu pápež Gregor XVI. v r.1835. Boli uložené do Kaplnky sv. Anny, ktorá sa týmto premenovala na Kaplnku sv. Neita. Nakoľko ide o takmer úplné pozostatky tohto svätca, patrí Rožňavská katedrála, kráska Gemera, do takpovediac elitného klubu slovenských chrámov, ktoré opatrujú takto kompletné pozostatky niektorého zo svätcov.

Rožňavská katedrála na pozadí Gotickej cesty

Nad hlavným vstupom do katedrály nájdeme veraikon (zobrazenie Kristovej tváre v podobe vychádzajúcej z krvavého odtlačku v šatke, ktorú Ježišovi podala sv. Veronika). Veraikon rožňavskej katedrály sa stal *logom Gotickej cesty*. Táto kultúrno-poznávacia cesta spája od r.1996 mestá, obce, lokality a objekty obdobia stredoveku a gotiky na území historických regiónov Gemeru a Spiša a Rožňavská katedrála je jednou z dominánt tejto cesty. Katedrála má výbornú akustiku, konajú sa v nej aj rôzne koncerty.

Rožňavská katedrála je významným pútnickým miestom. Hlavná púť sa koná v nedeľu okolo sviatku Nanebovzatia P. Márie (15. august). Počas všetkých mariánskych sviatkov v nej môžu veriaci získať aj plnomocné odpustky.

zdroje: www.roznava.sk, www.gotickacesta.sk, mesačník *Postoj*, *KATEDRÁLA – matka chrámov v diecéze*, www.geocaching.com, www.putnickemiesta.sk

LEŤME K VÝŠINÁM

Svätý rok Loretánskeho jubilea, ktorý potrvá do 10. decembra 2020, je pre nás inšpiráciou, aby sme v tomto roku putovali do kostolov a kaplniek spojených s úctou k Loretskej Matke.

Kostol Loretánskej Panny Márie v Bratislave

je spravovaný rehoľou uršulínok, a preto je známejší ako „Uršulinky“. Zaujímavosťou je, že kostol postavili v r.1659 - 1663 tesne pri mestských hradbách bratislavskí protestanti. Užívali ho však pomerne krátko - do r.1670, pretože po odhalení Vešelénioho sprisahania kostol protestantom odňali a v r.1672 ho prideliť uršulínkam, ktoré v tom čase prišli do Bratislavy, aby tu začali so svojimi aktivitami pri výchove dievčat. V r.1676 začali so stavbou prvej kláštornej budovy hneď v susedstve kostola. Kláštor stavali na pozemkoch, ktoré postupne vykúpili od mešťanov. Stavbu viedol taliansky stavebný majster a robotníkmi, podľa záznamov v kronike rádu, veľakrát boli samotné sestry. Stavbu kláštora podporovala a často navštevovala cisárovná Mária Terézia aj so svojimi deťmi. Prvá časť kláštora, bola postavená v r.1677 – 1688. S rastúcim počtom chovaniiek si postupne, po ďalšom vykúpení starých objektov a pozemkov, postavil rád aj internát situovaný na rohu Uršulínskej a Klobočnickej ulici, kde sa dnes nachádza Gymnázium sv. Uršule. V priebehu 18. st. pristavili ďalšie objekty, čím vznikol v architektúre mesta výrazný historický ucelený komplex tvorený kostolom, objektmi kláštora, internátom pre chovanky i hospodárskymi budovami. Komplex s kostolom sa dodnes zachoval v takmer autentickom stave a patrí k skvostom sakrálnej architektúry. Svoj kostol uršulinky zasvätili Loretánskej Panne Márii. Po prevzatí kostola (r.1670) sa zamerali na úpravy chrámového interiéru. Dnešná stavba je vzhľadovo takmer totožná so stavbou protestantov. Hlavná fasáda, orientovaná do ulice, je zakončená drevenou hranolovou vežičkou so zvonnicou, pôvodne pokrytou šindľovou strechou. V r.1683 strecha zhorela a novú strechu, už v barokovom štýle s cibulovitým tvarom, pokryli medeným plechom. (článok pokračuje na str.9)

v Pútnickom liste predstavujeme kaplnky a kostoly zasvätené Loretánskej Panne Márii v jednotlivých diecézach. V Rožňavskej diecéze, sa však nenachádza ani jeden kostol či kaplnka s týmto patrocíniom, preto pútnikov a veriacich z tejto diecézy (a nielen ich) pozývame na púť do Kostola Loretánskej Panny Márie v Bratislave.

Jubilejné brány v kaplnkách Ordinariátu OS a OZ SR

V Jubilejnom roku Loretánskej Madony môžeme získať plnomocné odpustky, ak prejdeme tzv. „Jubilejnou bránou“ a splníme aj všeobecné podmienky získania odpustkov. Na základe dobrých vzťahov medzi Ordinariátom OS a OZ SR a Ordinariátom Talianskej republiky, bolo slovenskému Ordinariátu umožnené zriadiť tieto brány pre duchovné dobro veriacich aj v týchto vybraných kaplnkách ozbrojených síl: Kaplnka Panny Márie Loretánskej na Sliači, sv. Jána Pavla II. v Kuchyni, bl. Sestry Zdenky Schelingovej v Prešove, sv. Michala Archanjela vo Zvolene, sv. Cyrila a Metoda v Nitre, sv. Anjelov strážcov vo Zvolene – Podborovej a sv. Juraja v Bratislave.

zdroj: www.ordinariat.sk, oficiálne zverejnené 7.2.2020

info o pútnických miestach a asociácii nájdete na:
www.putnickemiesta.sk

Rok 2020 slávi Rožňavská diecéza ako Rok Eucharistie. V diecéze sa tak nadväzuje na iniciatívu biskupa Eduarda Kojnoka, ktorého zámerom bolo, aby sa postupne - každý deň - konala v jednotlivých kostoloch diecézy eucharistická poklona. Mons. Stanislav Stolárik predložil veriacim možnosť prehĺbenia si osobnej úcty k Eucharistii a zároveň sa v jednote s Cirkvou zodpovedne pripraviť na Eucharistický kongres, ktorý sa bude konať v septembri tohto roku v Budapešti. Spoločným dňom celodennej adorácie sa v celej diecéze stal deň 29.február, ktorý bol aj volebným dňom pre Slovenskú republiku.

V r.1000 založil kráľ - sv. Štefan - Ostrihomské arcibiskupstvo, ktoré zasahovalo väčšinu (80%) územia dnešného Slovenska a podriadil mu všetky ostatné biskupstvá v Uhorsku. Tridentský koncil sa už v 16.st. zaoberal otázkou zriadenia nových biskupstiev, lebo tohto z rozsiahleho a ťažko zvládnuteľného arcibiskupstva bolo potrebné vytvoriť menšie a lepšie organizované celky. Dôležitým dokumentom pri zriaďovaní diecéz na území dnešného Slovenska sa stal dokument pápeža Pia VI. - bula *Romanus pontifex*, z 13.marca 1776. Zložitému procesu paradoxne pomohlo zrušenie jezuitského rádu v r.1773, lebo z jeho majetkov bolo možné hmotne zabezpečiť zamýšľané nové biskupstvá. Cisárovná Mária Terézia, zriaďovacomu listinou z 15. januára 1776 vymedzila aj územie budúceho Rožňavského biskupstva župami: Gemer, Novohrad, Malohont, Turňa, južný Spiš a časť Horehronu. Pod vplyvom jej dekrétu pápež, vyčlenením z Ostrihomského arcibiskupstva, zriadil aj Rožňavské biskupstvo. Hoci sa v ňom nachádza najmenej pútnických miest, oplýva nevšedne krásnou prírodou, pokojom a ukrýva aj nepoznané duchovné klenoty. Prvým rožňavským biskupom bol menovaný Ján Galgóczy, kancelár trnavskej univerzity a novomestský veľprepoš, ale realizácia a organizácia nového biskupstva sa značne zdržala, lebo Ján Galgóczy do Rožňavy vôbec neprišiel a dňa 5. apríla 1776 zomrel. V sídle biskupstva bola zriadená sídelná kapitula so 6 kanonikmi, ktorá svoju činnosť začala až 20.novembra 1776, pretože prvý veľprepoš sídelnej kapituly - bratislavský kanonik ThDr. Ján Fándly sa tejto hodnosti vzdal. O deň neskôr bol uvedený do úradu ostrihomský pomocný biskup Anton Révay, ktorý sa usiloval navštíviť všetkých 67 farností svojej diecézy. Postaral sa aj o to, aby patrónom novej diecézy bol sv. Ján Nepomucký. Skôr než mohol splniť svoje predsavzatie, bol v r.1780 vymenovaný za biskupa v Nitre. Po zriadení Košického a Satmarského biskupstva (r.1804), ktoré boli vyčlenené z rozsiahlej Jágerskej diecézy, bola táto povýšená na arcibiskupstvo a jágerskému metropolitovi bolo podriadené aj Rožňavské biskupstvo. Politická situácia za napoleonských vojen spôsobila, že rožňavský biskupský stolec zostal neobsadený niekoľko rokov, až ho napokon, v r.1815, zaujal päťkostolský kanonik Ladislav Esterházi, ktorý spravoval diecézu už od r.1811, ako kapitulárny vikár. V r.1814 zriadil a postavil bohoslovecké učilište, pričom sa veľmi zadížil, čo malo za následok pozastavenie biskupských dôchodkov. Pre nedostatok duchovných pričlenil v r.1811 rožňavskú farnosť sídelnej kapitule. Po 50-tich rokoch od založenia biskupstva bol biskupom prvý raz menovaný rožňavský kňaz Ján Scitovský (1785-1866). Štátoprávne zmeny po I. svet. vojne spôsobili aj zmenu územia Rožňavského biskupstva tým, že 19 farností zostalo mimo hraníc Československej republiky. Podobne ostalo 19 farností mimo Československej republiky pri poslednej úprave hraníc s Maďarskou republikou. V r. 1925 sa stal administrátorom Rožňavskej diecézy Michal Bubnič a práve v tomto roku si pripomíname 75.výročie jeho smrti. Pochádzal z Borinky. Ako farár pôsobil v Maduniciach, neskôr v Topoľčanoch. Venoval sa formovaniu mládeže v Združení slovenskej katolíckej mládeže a aktívnemu zapájaniu laikov do života Cirkvi v Katolíckej akcii. Ako biskupské heslo si zvolil slová: „Quis ut Deus?“ (preklad: „Kto je ako Boh?“), ktoré vyjadrovali jeho veľkú úctu k sv. Michalovi Archanjelovi. Rožňavskú diecézu prebral v neľahkých podmienkach. Ľudia trpeli nedostatkom práce, chýbal priemysel a budovy biskupského úradu, kňazského seminára a katolíckeho gymnázia boli okupované československým vojskom. Výrazným problémom bolo, že československá vláda neuznala jeho

Mons. Michal Bubnič

menovanie, čo mu od počiatku spôsobovalo nesmierne problémy najmä pri spravovaní cirkevných majetkov. Vláda v Prahe sa dokonca usilovala o zrušenie Rožňavského biskupstva. V prostredí náročných národnostných pomerov a v čase politických i štátoprávných zmien, sa v plnosti ukázala jeho nekonfliktná, zjednocujúca povaha. Mons. Bubnič zvykol hovoriť: „Vždy som na strane slabších,“ a snažil sa o jednotu jemu zverného cirkevného spoločenstva. V prvých rokoch svojho pôsobenia v Rožňave zaviedol slovenské bohoslužby a z časti biskupskej rezidencie urobil slovenskú pobočku kláštornej školy. Po Viedenskej arbitráži (1938) sa Rožňava stala súčasťou Maďarska a z apoštolského administrátora sa stal diecézny biskup. V nových pomeroch sa usiloval mierniť eskaláciu národnostných vzťahov. V čase 2.svet. vojny získal povolenie na účinkovanie Združenia katolíckej mládeže a zaslúžil sa o vytvorenie Spolku sv. Vojtecha pre Slovákov v Maďarsku. Jeho náročná životná púť dostala vo svojom závere aj črtu mučeníctva. Ešte pred prechodom frontu – 9. januára 1945, štvorčlenná partizánska skupina prepadla Biskupský úrad a podrobili biskupa Bubniča silnému, neľudskému ponižovaniu a mučeniu, následkom ktorého 22. februára 1945 zomrel v rožňavskej nemocnici. Po páde totalitného režimu v Československu

Mons. Stanislav Stolárik

bol v roku 1990 na biskupský stolec v Rožňave menovaný Eduard Kojnok a diecéza sa opäť začala rozvíjať vo viacerých smeroch. Na jeseň r.2002 menoval pre túto diecézu biskupa koadjútora Vladimíra Fila. Významným dňom pre Rožňavské biskupstvo sa stal 13. september 2003, kedy po prvý krát navštívil túto diecézu pápež sv. Ján Pavol II. Od r.2015 spravuje diecézu rožňavský rodák, biskup - Mons. Stanislav Stolárik, ktorý dovtedy pôsobil ako pomocný biskup Košickej arcidiecézy. Kňazskú službu vykonával prevažne v okolí Prešova. Po r.1989 sa venoval rozsiahlemu postgraduálnemu štúdiu a stal sa docentom v odbore Dejiny filozofie na Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity. V r.2006 ho prezident SR menoval za profesora v odbore - dejiny filozofie. Bol a je členom viacerých vedeckých, redakčných ako aj odborových rád vysokých škôl (univerzít) a časopisov na Slovensku a v Poľsku. Prednáša dejiny filozofie, filozofiu náboženstva, etiku a religionistiku na Teologickej fakulte Katolíckej univerzity v Ružomberku so sídlom v Košiciach. Za svoju vedeckú činnosť získal viacero ocenení. Jeho biskupské heslo je: „In virtute Spiritus Sancti cum Maria.“ (preklad: Mocou Ducha Svätého s Máriou). Je členom Stálej rady KBS a predsedom Liturgickej komisie KBS, podporuje hnutie Modlitby matiek a Modlitby otcov. Od zriadenia Košickej provincie (r.1995) podlieha Rožňavské biskupstvo pod Arcibiskupstvo Košice.

Patrónom diecézy je sv. Ján Nepomucký, český kňaz, mučeník, ktorý zomrel z politických a mocenských dôvodov za vlády kráľa Václava IV. Jeho socha, ozdobená piatimi hviezdami, stojí na mnohých našich mostoch. Jeho životopisný príbeh si môžete prečítať v PL č.5/2019. V Rožňavskej diecéze sa nachádzajú dva kostolíky, ktoré nesú jeho patrocínium.

Farský kostol sv. Jána Nepomuckého v Štôsi pochádza z druhej polovice 13.st. Pôvodná podoba gotickej jednoloďovej stavby sa však podstatne zmenila v r.1542, kedy kostol prešiel kompletnou prestavbou v renesančnom slohu. Vysoká veža s cibulovitou strechou je od tých čias dominantou obce. Hlavný barokový oltár s obrazom sv. Jána Nepomuckého, bol postavený v r.1727, pričom samotný obraz patróna kostola pochádza z r.1791. Posledná obnova interiéru, pri ktorej sa vykonala aj maľba stropu bola prevedená v r.1937. Celková renovácia vonkajšej fasády kostola s kompletnou výmenou strešnej krytiny sa uskutočnila v r.1996 - 1998. Najstarší diecézny kostolík s menom jej patróna však nevyhnutne potrebuje komplexnú rekonštrukciu interiéru. „Mladším“ kostolíkom sv. Jána Nepomuckého je neskorobarokový kostol v **Závadke nad Hronom**. Bol postavený v r.1784 a bol renovovaný v r.1932 a v r. 2005. Ide o jednoloďovú stavbu so segmentovým uzáverom presbytéria a predstavanou vežou, ktorá je zakončená barokovou cibulou. V kostole sa nachádza oltár z 80tych rokov 18 st. Obraz na oltári (z r. 1786) pochádza z dielne Andreasa Zallingera. Súčasne s kostolom bola vybudovaná aj zvonica a v nej umiestnené tri zvony: veľký, malý a stredný. Pôvodný je už iba stredný. Veľký a malý boli v r. 1916 zhodené a použité pre vojenské účely. Na nové dva zvony sa v r. 1921 vyzbierali miestni veriaci s podporou rodákov, ktorí odišli do Ameriky. Kazateľnica pochádza tiež z konca 18.st. Je bohato zdobená vyrezávanou akantovou ornamentikou. Zaujímavou súčasťou exteriéru chrámu je malé atraktívne alpinium s jazierkom, ktoré sa nachádza pri vstupe do kostola. Má veľa vzácnych rastlín a drevín.

Kostol sv. Jána Nepomuckého, Závadka nad Hronom

Pútnikom v Rožňavskej diecéze sa ponúkajú krásne pútnické trasy. Niektoré z nich sme prostredníctvom PL už predstavili, no zatiaľ sme nespomenuli **najznámejšiu regionálnu pešiu púť: Muráň – Levoča**, ktorá v tomto roku ponúkne mladým už 29.ročník putovania *na Mariánsku horu*. Od začiatku ju v spolupráci s farskými, obecnými úradmi a školami na stabilnej trase organizuje Združenie kresťanských spoločenstiev mládeže (ZKSM). Vzniklo v r.1990 najskôr ako Laické apoštolské hnutie mládeže a v závere toho istého roku rada hnutia schválila zmenu názvu na Hnutie kresťanských spoločenstiev mládeže. V r.1999 schválila Celoslovenská rada zmenu stanov a názvu hnutia na Združenie kresťanských spoločenstiev mládeže. Hlavným cieľom združenia je napomáhať osobnostnému rozvoju mladých ľudí do veku 30 rokov. V rámci združenia fungujú formačné skupiny vedené – animátormi, ktorí absolvovali animátorskú školu určenú pre vedenie malých skupín. Členovia skupín sú prostredníctvom vopred obsahovo pripravených stretnutí systematicky vedení k službe apoštolátu a podľa svojich možností sa zapájajú do sociálnej a charitatívnej činnosti. Info o púti prinášajú viaceré médiá: moja komunita, výveska, Katolícke noviny, TK KBS a hlavná stránka www.muranlevoca.sk.

Tohtoročné putovanie sa uskutoční v termíne: **30. 6. do 5. 7. 2020**, na púť je potrebné zaregistrovať sa. Začína sa sv.omšou večer v Muráni a oficiálne sa končí v sobotu polnočnou omšou na Levočskej hore. Účastnícky poplatok je 15€ a platí sa priamo na mieste pri registrácii. Na púti sa zúčastňujú mladí z viacerých krajín Európy. Putuje sa krásnym prostredím Národného parku Muránska Planina, pod Kráľovou hoľou a cez Slovenský raj. (mapka je k dispozícii na webe)

Prvé dva dni sa kráča približne 22 km a druhé dva dni asi 12 km, striedavo po lesných cestách aj v premávke. Počas putovania je spoločná prestávka na obed a prácu v skupinách. Veľké batohy sa prevážajú autami. Ubytovanie je na väčšine miest zabezpečené v školách a telocvičniach, ale kto chce, môže na niektorých miestach aj stanovať. Každé ráno je pre pútnika pripravená 1/4 čerstvého chleba a teplý čaj. V Telgarte na pútnikov už tradične čaká guláš. V Hranovnici (už územie Spišskej diecézy), miestni obyvatelia spolu s podnikateľmi, už pravidelne pripravujú milé privítanie s malým prekvapením. V Spišskom Štvrtku sa o putujúcich stará Spolok sv. ruženca. Do Muráňa sa dá dostať autobusom, prípadne sa dá ísť vlakom do Červenej Skaly a odtiaľ autobusom, pešo, alebo v prípade potreby, vedú organizátori zabezpečiť dovoz autom. Ak dávate prednosť individuálnej púti, či púti v rodinnom kruhu, môžete sa po pútnickej trase vydať v priebehu roka alebo si urobiť pôstny pútnický výlet **na kalváriu do Predanej** a k otcom Pallotinom. V minulosti bola známym pútnickým miestom celého Horehronia a po rokoch útlmu opäť ožila. **Kalvária na vršku Hrádok** bola prvýkrát postavená už v r. 1861-1873. Iniciátorom stavby bol miestny farár Karol Vozáry. Na stavbu prispela i obec a miestni farníci. Pri prípravných prácach na kaplnkách a kopaní základov kalvárskeho kostola narazili občania na múr zo surových tehál a množstvo popolníc. Odborná správa Matice Slovenskej z r. 1864 uvádza, že vrch Hrádok bol pohrebiskom a na vrchole bolo hradisko. Tehly z objaveného múru použili na stavbu kaplniek a ostatné vykopávky prevzala Matica Slovenská. Karol Vozáry zomrel v r. 1866, preto dielo dokončil až jeho nepriamy nasledovník Anton Cebecauer. Kalvária bola posvätená na sviatok sv. Štefana, kráľa, 20. augusta 1873. Nepozostávala zo 14 zastavení, ale mala kostol a kaplnky: Kaplnka Sedembolestnej, Kaplnka Povýšenia Svätého kríža, Kaplnky sv. Jána Nepomuckého, sv. Jozefa, sv. Anny a sv. Štefana. Kostolík mal dvojvežové priečelie v klasicistickom slohu. Zastavenia mali podobu hranolových stavbičiek s obdĺžnikovými výklenkami, v ktorých boli umiestnené výjavy Krížovej cesty namaľované na plechu. Presný počet zastavení nie je známy. Kalvária sa stala miestom odpustových pútí, konaných v septembri na sviatok Mena Panny Márie. Posledná púť sa tam podľa udania občanov konala v r.1952 na sviatok Sedembolestnej Panny Márie. Obdobie komunizmu kalvárii neprosperovalo. V r.1973 neunikla poškodeniu ani jaskynka Panny Márie Lurdskej (z r.1946), ktorá sa nachádza asi v strede Hrádku. Kalvária vystavená vandalom a zubu času dlhé roky chátrala, kaplnky sa postupne rozpadávali a kostol bol v dezolátnom stave. Miestny

Kalvária, Predajná

národný výbor sa snažil kalvársky kostol zachrániť ako regionálnu stavebnú pamiatku, ale pre zlý stav sa nedostala do štátneho vlastníctva. V r.1990 sa stal správcom farnosti Predajná farár Jozef Strapko. Hoci vo farnosti pôsobil len dva roky nezabudol ani na chátrajúcu kalváriu. K jej obnove došlo v roku 1992 aj vďaka výraznej finančnej a manuálnej pomoci veriacich. Na mieste schátraného kostola postavili kaplnku a vybudovali novú kompletnú krížovú cestu so štrnástimi zastaveniami. Najvyššia kaplnka je zasvätená Sedembolestnej Panne Márii. Z ostatných kaplniek zostala dodnes zachovaná kaplnka Panny Márie Lurdskej s napodobeninou Lurdskej jaskyne. Na základoch Kaplnky sv. Jána Nepomuckého stojí Kaplnka Poslednej večere, kde má krížová cesta začiatok. Jej koniec je pri Kaplnke Sedembolestnej. Krížová cesta je tvorená malými zastaveniami, ktoré sú štylizovane zobrazené na neopracovanom kmeni stromu zasadenom do kovového skeletového hranolu zakončeného sedlovou strieškou. Nejde však o klasickú Krížovú cestu.

Zastavenia Krížovej cesty v Predajnej

Posledná večera
Kristus na Olivovej hore
Judášov bozk
Kristus pred Pilátom
Kristus na smrť odsúdený
Kristus pred Annášom
Posmievanie sa Kristovi
Nesenie kríža
Šimon Cyrenejský pomáha niesť kríž
Pribíjanie na kríž
Ukrižovanie
Longinus
Snímanie z kríža
Zmŕtvychvstanie

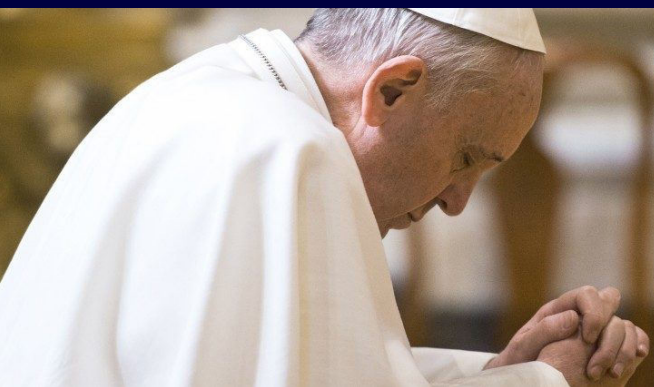
Pútnické miesta Rožňavskej diecézy

Bôrka
Divín
Jablonov nad Turňou
Predajná
Rakovnica
Rudník
Smolnícka Huta
Úhorná

Komplex kalvárie v Predajnej posvätil 13. septembra 1992 vtedajší biskup Mons. Rudolf Baláž. Odvtedy sa tam opäť konajú púte na sviatok Narodenia Panny Márie (12. septembra) i Sedembolestnej Panny Márie (15. septembra). Farnosť spravuje v súčasnosti spoločnosť kňazov a bratov "Pallotínov". Názov pallotíni je odvodený od priezviska zakladateľa sv. Vincenta Pallottiho. Rehoľníci pracujú vo farnostiach, starajú sa o ťažko chorých, zaoberajú sa drogovou závislosťou a ich rodinami. Na Slovensku podporujú misijné krajiny prostredníctvom Misijného sekretariátu a v Predajnej sa usilujú prehĺbiť misijné povedomie. Svojím životom i prácou šíria úctu k Božiemu milosrdenstvu. V pôstnom období sa v nedeľu a na Zelený štvrtok na kalvárii koná aj spoločná modlitba krížovej cesty. V čase Veľkého pôstu otcovia Pallotíni organizujú vo farnosti aj duchovné cvičenia.

zdroje: *Pútnické miesta Slovenska, sprievodca, FF TU v Trnave, 2010, www.burv.sk, www.new.burv.sk, wikipedia.org.sk, www.katolickenoviny.sk, www.lisinovic.blog.sme.sk, www.stos.fara.sk, www.mapio.net, www.obecpredajna.sk, www.localprayers.com*

na cestách i doma zjednotení v apoštoláte modlitby

Svetová sieť modlitby Svätého Otca známa ako „Apoštolát modlitby“ šírením pravidelných mesačných úmyslov zjednocuje veriacich v účasti na apoštoláte celej Cirkvi obetovaním osobnej modlitby, práce, radosti i utrpení každého dňa v spojení s Kristovou eucharistickou obetou.

Modlitba obetovania dňa:

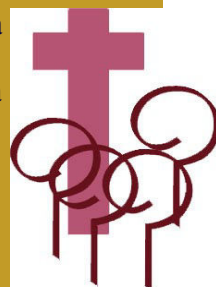
Nebeský Otče, obetujem ti celý svoj deň a svoje modlitby, práce, radosti aj utrpenia v spojení s tvojím Synom Ježišom Kristom, ktorý sa ti stále obetuje vo svätej omši za spásu sveta. Nech ma Duch Svätý

vedie a nech mi dá silu svedčiť o tvojej láske. S Pannou Máriou, Matkou nášho Pána a Matkou Cirkvi, prosím za úmysly Svätého Otca a našich biskupov na tento mesiac:

Evanjelizačný úmysel: Za cirkev v Číne, aby vytrvala vo vernosti evanjeliu a rástla v jednote.

Úmysel našich biskupov: Aby rodiny s láskou vítali každé počaté dieťa a láskou obklopovali chorých i starých.

zdroj: www.vaticannews.va

(dokončenie zo str. 3)

Kostol bez presbytéria má obdĺžnikový jednoloďový pôdorys, zaklenutý je renesančnou lunetovou klenbou, rozdelenou klenbovými pásmi na päť polí. V severnom obvodovom múre sú polkruhovo zakončené okná, v južnom múre sú obdĺžnikové okná oratórií s mrežami. Je zariadený jednoducho. Z pôvodného vnútorného zariadenia sa zachovali barokové oltárne obrazy. Interiéru dominuje neskorobarokový polychrómovaný hlavný oltár z r. 1667 so stĺpovou drevenou architektúrou. Sochu Loretánskej Panny Márie daroval uršulínkam v r.1684 neskorší arcibiskup Leopold Kollonič. Dostal ju od karmelitána, ktorý dlhodobo pôsobil vo Svätej Zemi. Po stranách ústrednej niky sú drevené plastiky patrónov rehole - sv. Barbory, sv. Uršuly, sv. Kataríny a sv. Agnesy. Ich autorom je pravdepodobne barokový sochár Peter Brandenthal. V kostole sa nachádza bočný oltár sv. Anny, ktorý zdobí obraz sv. Anny s malou Máriou a sochy sv. Jozefa a sv. Jána Krstiteľa. Druhý bočný oltár predstavuje sv. Augustína so sv. Monikou. V nadstavci je menší obraz sv. Agnesy. Po stranách oltára stoja sochy sv. Zachariáša a sv. Jána, evanjelistu. Oba oltáre pochádzajú z konca 18.st., majú stĺpovú drevenú architektúru so štítovým nadstavcom. Oltárne obrazy sú dielom maliara Martina Speera, pravdepodobne z r.1739. Veľké sochy sú zasa dielom sochára Petra Brandenthala. Kazateľnicu z druhej štvrtiny 18.st. tvorí zavesené baňaté rečnisko so sochami Mojžiša a starozákonného veľkňaza Arona a baldachým so sochou sv. Michala archanjela. Významnou udalosťou novodobých dejín kostola Loretánskej Panny Márie bola prítomnosť pápeža Jána Pavla II., ktorý sa v ňom modlil ruženec počas svojej druhej návštevy na Slovensku 2. júla 1995. Ako spomienku na jeho návštevu Bratislavy bol v r.2006 odkrytý a posvätený bronzový reliéf dnes už sv. pápeža, ktorý vytvoril slovenský sochár Ján Borko.

interiér Kostola Loretánskej Panny Márie

zdroje: Anton Bagin, Jozef Krajčí: *Kostoly a kaplnky hlavného mesta SSR Bratislavy, SSV Trnava, 1988, Súpis pamiatok na Slovensku, 1. diel, Obzor Bratislava, 1967, www.pamiatkynaslovensku.sk, www.mapio.net*

ZOZNÁMTE SA S

**cirkevnou hudbou P. Ľudovíta Skalníka, O. PRAEM.
(a nielen s ňou) v Jasovskom kláštore**

P. Ľudovít Skalník je zabudnutou postavou hudobného umenia na Slovensku. Jeho omše vynikajú slávnosťou, krásou a priesračnosťou. Narodil sa v r. 1783 v Rožňave a v r. 1804 sa stal mníchom - premonštrátom. Od r.1809 až do svojej smrti (r. 1848) žil v Jasovskom konvente, kde mal na starosti hudbu. Spájalo ho priateľstvo s rožňavským biskupom, Jánom Krstiteľom Scitovským, ktorému dedikoval dve z troch svojich omší. Keďže mal zodpovednosť za chór a hudbu v Opátskom chráme v Jasove, dá sa predpokladať, že v kompozícii sa vyškolil vďaka opisovaniu nôt, ktoré mal na chóre k dispozícii. Z jeho diela sa mnoho nedochovalo, resp. nebolo zatiaľ nájdené.

Prostredníctvom *Neziskovej organizácie Rádu premonštrátov – Opátstva Jasov*, získali mnísi dotáciu z Fondu na podporu umenia a vydali nahrávku najdôležitejšej časti jeho kompozičného odkazu, ktorým sú tri omše v tóninách D dur, C dur a Es dur. **Dielo bolo požehnané pri slávnostnej sv. omši v nedeľu 23. februára 2020 v Chráme Najsvätejšej Trojice v Košiciach. Hodnota CD je 15€ a môžete si ho objednať, alebo osobne zakúpiť v kláštore v Jasove alebo v Košiciach.**

STAŇTE SA PRAVIDELNÝMI ODBERATEĽMI PÚTNICKÉHO LISTU

Ak máte záujem dostávať Pútnický list do Vašej e-mailovej pošty, prosíme Vás, napíšte nám na adresu: prekopova@gmail.com. Zarádime Vás **do adresára čitateľov Pútnického listu**.

Vydávanie Pútnického listu môžete podporiť dobrovoľným príspevkom na č.ú:

SK18 7500 0000 0040 1664 7114, do správy pre prijímateľa uveďte: **PÚTNICKÝ LIST**

ĎAKUJEME!

Premonštrátsky kláštor v Jasove

Premonštrátsky kláštor v Jasove, západne od Košíc, je miestom, ktoré sa rozhodne oplatí navštíviť a každoročne narastá počet jeho návštevníkov. Je pamiatkou mimoriadneho významu. Pre svoju architektonickú, historickú, umeleckú a prírodo-krajinársku hodnotu patrí opátstvo k najvýznamnejším sakrálnym areálom na Slovensku. Vďaka týmto atribútom bolo ešte v r.1970 vyhlásené za národnú kultúrnu pamiatku. Sakrálny komplex pozostáva z Chrámu sv. Jána Krstiteľa, kláštora a kláštornej záhrady, ktorá patrí medzi slovenské unikáty a krásne príklady záhradnej kultúry druhej polovice 18. st. Údajne ide o jedinú záhradu v barokovom štýle na Slovensku, ktorá ostala v pôvodnej podobe zachovaná dodnes. Je pozoruhodná pôvodnými sadovníckymi prvkami, tvarovanými drevinami a súmernou sieťou chodníkov. Kláštor patrí k najcennejším pamiatkam neskorobarokového a rokokového umenia na Slovensku. Prvá drevená stavba kláštora bola postavená už v 12.st. v močaristom teréne na drevených pilotoch. V r.1228 začali stavať kamennú budovu, ktorá bola pri tatárskych nájazdoch v r.1241 vyplienená. V r.1436 kráľ Žigmund Luxemburský nariadil kláštor prestavať a opevniť. Súčasný kláštor je dielom významných rakúskych neskorobarokových umelcov a stavbu inicioval vtedajší opát Andreas Sauberer (1700 - 1779). Architektom bol Franz Anton Pilgram, sochárska výzdoba je dielom Johanna Antona Kraussa a maliarska výzdoba je dielom Johanna Lucasa Krackera. Výstavba sa začala v r.1746 a slávnostné požehnanie bolo 24. septembra 1766. Symetrický kláštorňý komplex má obdĺžnikový pôdorys. V strede dominuje jednoloďový kostol s dvoma vežami na priečelí. Po obidvoch stranách sú ku kostolu pristavané dvojpodlažné budovy, kridla. V uzavretom priestore kláštora sú dve štvorcové nádvorie. Budovy majú manzardovú strechu a fasády s rizalitmi. Zaujímavým aspektom kláštornej budovy je skutočnosť, že má 365 okien - ako dní v roku, 12 veľkých komínov - ako mesiacov v roku a 4 vchody - ako počet ročných období. Premonštrátsky kláštor bol miestom, kde sa vyhotovovali a podpisovali dôležité listiny. Na konci 19. st. rád premonštrátov v Jasove vlastnil manufaktúru na výrobu kachličiek, výrobu rúr, tehelňu, tlačiarne a parnú pílu. Vlastnili a prenajímali ďalším podnikateľským subjektom hutu na spracovanie rúd a výrobu kovov, rudné bane, kameňolom s ťažbou mramoru, hámor a mlyny. Kláštoru patrila poľnohospodárska pôda o výmere viac ako dvadsaťtisíc hektárov. Začiatkom 20.st. mali dokonca vlastnú elektrárňu. Jasovský kláštor je aj dôležitým pamätníkom duchovnej kultúry, nakoľko sa v jeho priestoroch nachádza jedna z najvzácnejších knižníc na Slovensku. Pochádza z druhej polovice 13.st. a jej dominantným umeleckým prvkom je stropná výmalba, zo 70tych rokov 18.st., ktorú zdobia Krackerove kompozície fresiek. Ich námet je oslavou vied a umení a zachytávajú aj výjavy zo stavby kláštora. Knižnica, ktorá pochádza z druhej polovice 13.st. obsahuje asi osemdesiat tisíc zväzkov kníh. Jej pôvodný fond bol oveľa bohatší, no časť pôvodnej zbierky sa dostala do Slovenskej národnej galérie v Bratislave, Matice slovenskej v Martine a do Slovenského technického múzea v Košiciach. V súčasnej dobe nie je sprístupnená verejnosti. Navštíviť ju môžete len virtuálne, na web stránke kláštora.

kláštorňá knižnica

relikvie bl. cisára Karola I. Habsburského

V r.2018 získal opátsky chrám **relikvie bl. cisára Karola I. Habsburského**, ktorý 2 roky vládol v Rakúsko – Uhorsku. Bol šľachticom, štátnikom, manželom, otcom, exilantom. Bol veriacim katolíkom, pravdivým, dobrosrdečným a štedrým mužom a panovníkom, ktorý sa v plnej miere usiloval ukončiť I. svet. vojnu. Relikviu do opátskeho chrámu v slávnostnom sprievode priniesli pravnučky bl. Karola, arcivojvodkyne Sophia a Ildikó Habsburg - Lothringen, ktoré po prvýkrát reprezentovali rodinu. Možnosť uctiť si relikviu a vyprosiť si

milosti, prostredníctvom „patróna porazených“ a vladára, ktorý ponúkol svoj život za záchranu svojich národov, majú všetci veriaci, ktorí navštívia Opátsky chrám v čase sv. omši. Atraktivitu tohto krásneho kúta Slovenska okrem kláštorného komplexu dotvára aj ďalšia vyhladávaná atrakcia – najstaršia sprístupnená jaskyňa u nás – Jasovská.

zdroje: www.sk.wikipedia.org, www.serbak.blog.sme.sk, www.opatstvojasov.sk, www.cisarkarol.sk
www.slovenskycestovatel.sk, www.abov.vucke.sk

PÚŤ V PÔSTE na Svatú Horu u Příbrami
3.– 5. apríla 2020
 víkend s Kvetnou nedeľou

a peším putovaním **CESTOU BOLESTNÝCH KAMENŮV (Písek)**
 možnosť navštíviť hrad **KARLŠTEJN** a Kaplnku Svätého Kríža
 organizuje: **DOM PÚTNIKA v Trstine**, info na: www.spojeneruky.sk

105eur

prihlasujte sa na tel.č. 0903 790 371 do: 20.3.2020

POZVANIE

pre jednotlivcov i pútnické miesta

VSTÚPTE do Asociácie pútnických organizácií a prispejte k rozvoju, obnove a osvete putovania na Slovensku. Získate podporu a spoluprácu organizácií, ktoré pôsobia v oblasti pútnictva, dobrovoľníkov, rozšírite si prístup k informáciám, možnosť prezentácie aktivít napr. na veľtrhoch, internete, FB ...

Pútnický list vydáva Asociácia pútnických organizácií
 Farský úrad, 913 31 Skalka nad Váhom I/41
 ISSN 26444-4526

www.putnickemiesta.sk/asociacia-putnickych-organizacii/archiv-putnickych-listov
 Autori textu: Mária Hatalová, Mária Prekopová

NEPREDAJNÉ, VOĽNE ŠÍRITEĽNÉ